

Informacja prasowa

Polskiej Izby Handlu

16.07.2020

Bardziej opłaca się wyrzucić niż oddać – potrzebne są zwolnienia darowizn z VAT-u

Polska Izba Handlu zwróciła się do Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Klimatu i innych w sprawie potrzeby zwolnienia z podatku VAT darowizn. Obecnie obowiązujące przepisy prawa nie zaspokajają w sposób należyty potrzeb oraz interesów różnych grup społecznych.

Skala zapotrzebowania tego typu rozwiązań znacznie przewyższa zakres tymczasowo wprowadzonych zwolnień podatkowych. **W Polsce funkcjonuje wiele branż, które ze względu na wysokie koszty związane z przekazaniem darowizny, nie decydują się na skierowanie towarów nadających się do użytku innym podmiotom w celach dobroczynnych.** W efekcie produkty te poddawane są utylizacji bądź innej formie niszczenia. Mowa tutaj o takich produktach, jak: sprzęt elektroniczny, odzież oraz inne artykuły nieżywnościowe, tj. wyroby wykonane z użyciem plastiku lub zawierające minerały oraz związki chemiczne – wymienia **Maciej Ptaszyński, wiceprezes Polskiej Izby Handlu.**

Obserwujemy dwa główne negatywne skutki społeczne wynikające z braku stosownej regulacji umożliwiającej podatnikom niskokosztowe wsparcie dla organizacji społecznych i dobroczynnych. Są to:

- **wysoki koszt społeczny w postaci marnowania jakościowych produktów, które nie trafią do najbardziej potrzebujących,**
- **koszt środowiskowy w postaci generowania nadmiernej ilości odpadów i zwiększonej emisji dwutlenku węgla wynikającej z ich utylizacji.**

Komisja Europejska przedstawiła w grudniu 2015 r. plan działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, co dało impuls do działania dla rządu Pana Premiera Mateusza Morawieckiego. Polski rząd, we wrześniu 2019 roku, przyjął dokument strategiczny – *Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym*. Jednym z podstawowych założeń ujętych w strategii jest zmiana w sposobie funkcjonowania całej gospodarki poprzez podniesienie jej wydajności, przy jednoczesnym nacisku na tworzenie wartości dodanej wykorzystywanych zasobów, materiałów i produktów, a także minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów.

Proponowane przez nas wprowadzenie zwolnień z obowiązku płacenia podatku VAT od produktów przekazywanych w formie darowizny wpisuje się w założenia strategii rządu – **mówi Maciej Ptaszyński.**

Warto także zauważyć, że ważny interes społeczny stojący za przekazywaniem darowizn został dostrzeżony przez ustawodawcę i uwzględniony w przepisach *Ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (tzw. Tarcza antykryzysowa 4.0). Przepisy Ustawy umożliwiają odliczenie od podstawy obliczenia podatku od darowizn przekazanych w celach dobroczynnych (m.in. na rzecz domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegowni, schroniska dla osób bezdomnych) przez przedsiębiorstwa i osoby prywatne, jeżeli darowizna zostanie przekazana między 1 stycznia a 30 września

2020. Zniesienie ograniczenia czasowego zastosowania tego przepisu Ustawy znacząco zwiększyłoby efektywność pomocy dla ww. organizacji pożytku publicznego.

W naszej ocenie zarówno w prawodawstwie polskim, jak i prawodawstwie Unii Europejskiej nie ma przesłanek, które uniemożliwiłyby przyjęcie rozwiązań wprowadzających szerszy katalog produktów zwolnionych z podatku VAT w przypadku wystąpienia darowizny. Na podstawie zapisów Dyrektywy w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej¹ chcielibyśmy wskazać na trzy możliwości, jakie w przedmiotowej sprawie wynikają z treści wskazanej dyrektywy dla krajów członkowskich UE.

- Pierwsza możliwość wynika z art. 110² ww. dyrektywy (przepisy szczególne mające zastosowanie do czasu wprowadzenia przepisów ostatecznych), która daje możliwość ustalenia stawki z odliczeniem podatku naliczonego w wysokości 0 (zero) procent dla darowizn.
- Możliwość druga wynika z art. 185³ dyrektywy – obniżenie do zera wyceny darowizny wynikającej ze zmiany obliczenia kwoty zwrotu podatku, np. w przypadku anulowania transakcji sprzedaży lub zmiany ceny produktu.
- Kolejną możliwość wprowadzenia zasady, na podstawie której darowizny nie będą wchodzić w zakres podatku VAT z wyłączeniem celu skorygowania naliczonego podatku VAT poprzez włączenie wyjątku od art. 16⁴ unijnej dyrektywy VAT (dostawa własna towarów do użytku niezwiązanego z działalnością gospodarczą i możliwe odstępstwa stosowane przez państwa członkowskie). Do tego wariantu odwołano się w pytaniu parlamentarnym i odpowiedzi komisarza UE, Paolo Gentiloniego⁵. Takie rozwiązanie stosowane jest w niektórych krajach Unii Europejskiej, m.in. w Belgii.

Podstawą prawną belgijskiego zwolnienia z podatku VAT na darowizny na cele charytatywne jest art. 12 ust. 1 akapit pierwszy, tiret drugie belgijskiego kodeksu VAT. W punkcie b) mowa jest o artykułach żywnościowych, a w punkcie c) o „istotnych innych niż produkty żywnościowe”. Jest to implementacja omówionego wyżej art. 16., do belgijskiej ustawy o podatku VAT. Darowizna przeznaczona na cele charytatywne jest kwalifikowana jako transakcja podlegająca opodatkowaniu, ze względu na wyjątek od wymogu zgłaszania własnej dostawy towarów do użytku niehandlowego. Szersze omówienie przykładu Belgii znajduje się w załączniku nr 1.

¹Dyrektywa 2006/112/WE Rady Europejskiej z dnia 28 listopada 2006 r. (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, L 347).

²Art. 110, dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 – Państwa członkowskie, które w dniu 1 stycznia 1991 r. przyznawały zwolnienia z prawem do odliczenia VAT zapłaconego na poprzednim etapie lub stosowały stawki obniżone niższe niż minimalna stawka określona w art. 99, mogą utrzymać te zwolnienia lub takie stawki obniżone. Zwolnienia i stawki obniżone, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą być zgodne z prawodawstwem wspólnotowym i muszą zostać przyjęte ze względu na jasno określony interes społeczny i dla korzyści konsumentów końcowych.

³Art. 185, dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 – (1.) Korekta jest dokonywana w szczególności, w przypadku, gdy po złożeniu deklaracji VAT nastąpi zmiana czynników uwzględnianych przy określaniu kwoty odliczenia, na przykład w przypadku anulowania zakupów lub uzyskania obniżek ceny. (2.) W drodze odstępstwa od ust. 1, korekta nie jest dokonywana w przypadkach transakcji w całości lub częściowo niezapłaconych, w przypadku należycie udokumentowanego lub potwierdzonego zniszczenia, zagubienia lub kradzieży własności oraz w przypadku towarów przeznaczonych do przekazywania jako prezenty o małej wartości i próbki, o których mowa w art. 16. Państwa członkowskie mogą jednakże wymagać dokonania korekty w przypadku transakcji całkowicie lub częściowo niezapłaconych oraz w przypadku kradzieży.

⁴Art. 16, dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 – Wykorzystanie przez podatnika towarów stanowiących część majątku jego przedsiębiorstwa do celów prywatnych podatnika lub jego pracowników, które przekazuje nieodpłatnie lub w ujęciu ogólnym, które przeznaczają do celów innych niż prowadzona przez niego działalność, gdy VAT od powyższych towarów lub ich części podlegał w całości lub w części odliczeniu, jest uznawane za odpłatną dostawę towarów. Za odpłatną dostawę towarów nie uznaje się, jednakże wykorzystania do celów działalności przedsiębiorstwa podatnika towarów stanowiących prezenty o niskiej wartości i próbki.

⁵Pisemna odpowiedź udzielona przez komisarza Paolo Gentilonia w dniu 27 stycznia 2020, w sprawie pytania parlamentarnego posła Marco Zanni, nr referencyjny E-003465/2019.

Oprócz Królestwa Belgii również Włochy, Francja oraz Wielka Brytania wprowadziły podobne rozwiązania. Instytucje Unii Europejskiej nie wszczęły procedur o naruszenie prawa Wspólnoty na żadnym z etapów nowelizacji przepisów prawa podatkowego w tym zakresie. W załączniku nr 2 do niniejszego pisma prezentujemy wybrane przykłady zwolnień z VAT wprowadzone w krajach członkowskich.

Biorąc pod uwagę ważny interes społeczny, a także rozwiązania prawne wypracowane w krajach członkowskich Unii Europejskiej zdecydowaliśmy się poddać pod rozwagę Ministerstwa Finansów podjęcie prac w celu opracowania koncepcji systemu zachęt i obowiązków dla przedsiębiorców w celu przeciwdziałaniu marnowaniu produktów nieżywnościowych nadających się do użytku. Potrzebne są regulacje wprowadzające szeroki katalog produktów objętych ulgą podatkową – dodaje Maciej Ptaszyński.

Jako organizacja zrzeszająca wielu polskich pracodawców, uczestniczymy w sposób aktywny w życiu społeczno-gospodarczym naszego kraju i wsłuchujemy się w potrzeby przedsiębiorców oraz społeczności, z których się wywodzą. Dzięki temu możemy zrozumieć, a tym samym wspierać rozwój polskiej gospodarki. Nasze doświadczenie oraz skala zbieranych informacji, udzielanych nam przez podmioty z różnych środowisk (zarówno przez firmy członkowskie PIH czy zrzeszone lub zaprzyjaźnione z nami organizacje), pozwalają nam dojść do wniosku, że zgłoszona przez nas propozycja nowelizacji prawa podatkowego przyniesie wielowymiarowe korzyści dla polskiej gospodarki i społeczeństwa, przy szerokiej akceptacji środowisk społecznych oraz biznesowych w Polsce. Ponadto, proponowane rozwiązania uznajemy za spójne z dotychczasową polityką rządu, konsekwentnie zorientowaną na rozwój gospodarki.

Polska Izba Handlu jako samorząd gospodarczy przedsiębiorstw zajmujących się handlem i dystrybucją dóbr w Polsce, z uznaniem przyjmuje dotychczasowe wysiłki podejmowane przez Ministerstwo Finansów dotyczące znoszenia obciążeń regulacyjnych spoczywających na przedsiębiorcach. Starania te są widoczne zwłaszcza w tym trudnym okresie, w którym polska gospodarka maga się z wyzwaniem kryzysu wywołanego przez epidemię COVID-19. Inicjatywą, którą w sposób szczególny należy wyróżnić, jest zwolnienie z podatku VAT dla darowizn, w ramach których przedsiębiorcy przekazują zakupione lub wyprodukowane przez siebie towary na walkę ze skutkami epidemii koronawirusa.

Do tej pory w Polsce zwolniono z VAT-u niektóre produkty przekazywane jako darowizny.

1. Żywność
2. Do 31 sierpnia 2020 r. produkty przekazane na walkę z koronawirusem do Agencji Rezerw Materiałowych, Centralnej Bazy Rezerw Sanitarno-Przeciwepidemicznych, podmiotów wykonujących działalność leczniczą, domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych w tym z usługami opiekuńczymi, ośrodków wsparcia, rodzinnych domów pomocy oraz domów pomocy społecznej.
3. Laptopy i tablety dla szkół do 30 czerwca 2020 r.

Belgijski model wprowadzenia ulgi w podatku VAT od darowizn na cele charytatywne

Podstawą prawną belgijskiego zwolnienia z podatku VAT na darowizny na cele charytatywne jest art. 12 ust. 1 akapit pierwszy, tiret drugie belgijskiego kodeksu VAT. W punkcie *b*) mowa jest o artykułach żywnościowych, a w punkcie *c*) o „istotnych innych niż produkty żywnościowe”. Gwarancją stał się Art. 16, dyrektywy 2006/112/WE RADY z dnia 28 listopada 2006, którego treść brzmi następująco:

Wykorzystanie przez podatnika towarów stanowiących część majątku jego przedsiębiorstwa do celów prywatnych podatnika lub jego pracowników, które przekazuje nieodpłatnie lub w ujęciu ogólnym, które przeznaczają do celów innych niż prowadzona przez niego działalność, gdy VAT od powyższych towarów lub ich części podlegał w całości lub w części odliczeniu, jest uznawane za odpłatną dostawę towarów. Za odpłatną dostawę towarów nie uznaje się, jednakże wykorzystania do celów działalności przedsiębiorstwa podatnika towarów stanowiących prezenty o niskiej wartości i próbki.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej została potwierdzona w oficjalnej odpowiedzi na zapytanie E-003465/2019 z dnia 27 stycznia 2020 roku. Dodatkowo ważnym dokumentem jest [pismo ogólne 2019/C/48 z dnia 13 czerwca 2019 r.](#), które zawiera uwagi do sekcji artykułów prawnych dotyczących „istotnych produktów nieżywnościowych”.

Pismo wyjaśnia użycie sformułowań odnośnie do produktów „których swoiste cechy uniemożliwiają ich sprzedaż zgodnie z pierwotnymi warunkami komercjalizacji w dowolnym związku z obwodem gospodarczym” w następujący sposób: muszą istnieć obiektywne powody uzasadniające, że towary te nie mogą być sprzedawane w normalnych okolicznościach i podaje 4 przykłady, w których te okoliczności są spełnione.

Pierwsza z tych okoliczności dotyczy nietrwałego charakteru produktu. Na przykład: podstawowe leki stosowane do użytku własnego, których termin ważności jest bliski. Druga możliwa okoliczność dotyczy opakowania produktu (niezależnie od jego formy), jeżeli jest on uszkodzony w taki sposób, że produkt nie może być sprzedawany zgodnie z pierwotnymi warunkami sprzedaży. Ta sama zasada dotyczy komercjalizacji produktu, w której opakowanie można uznać za niezgodne. Warunek ten należy ocenić w świetle norm jakości zwykle stosowanych przez sprzedawcę lub producenta, niezależnie od tego, czy normy te mają charakter regulowany czy są związane z kwestiami marketingowymi. Na przykład: szampon ze starym logo marki. Trzecia okoliczność dotyczy przypadku, w którym produkt nie odpowiada lub przestał odpowiadać normom produkcyjnym określonym przez producenta. Wreszcie ta ostatnia okoliczność dotyczy towarów, które zwykle są sprzedawane tylko przez stosunkowo krótkie okresy. Po upływie tych okresów towary takie są znacznie trudniejsze do sprzedania, chyba że udzielone zostaną ważne rabaty.

Ponadto wytyczne belgijskie zawierają orientacyjną pozytywną listę produktów, które można podarować w takich okolicznościach, a także orientacyjną negatywną listę produktów, które są wyraźnie wyłączone z darowizny bez podatku VAT. Pozytywna lista orientacyjna obejmuje produkty higieniczne, produkty dla dzieci, ale także odzież, obuwie, gry, zabawki, narzędzia kuchenne i podstawowe towary zapewniające wygodę w domu, takie jak bielizna domowa. Lista negatywna obejmuje elektroniczne urządzenia gospodarstwa domowego, meble, materace, wózki i kosiarki do trawy.

Obecnie obowiązujące rozwiązania wprowadzone w wybranych rajach Unii Europejskiej

(w tym wymagania dotyczące partnerów charytatywnych, wymaganej dokumentacji do przedłożenia oraz kategorie produktów, podlegających darowiźnie)

Państwo	Kwalifikowani Odbiorcy	Wymagana dokumentacja	Dozwolone produkty
Włochy	Organizacje charytatywne	<p>Darczyńca jest zobowiązany do przekazania skróconego powiadomienia biurom administracji finansowej i właściwej policji podatkowej; należy wydać dokument przewozowy lub dokument równoważny.</p> <p>Na podstawie dekretu ustawodawczego⁶ darczyńca lub instytucja będąca ofiarodawcą może wyznaczyć osobę trzecią do spełnienia w jej imieniu wymogów dotyczących dokumentów.</p>	<p>Książki, artykuły spożywcze, farmaceutyki, środki higieny osobistej lub środki do czyszczenia gospodarstwa domowego, pod warunkiem, że towary nie mogą być sprzedawane z powodu wadliwości;</p> <p>dekret ustawodawczy¹, który wszedł w życie 2 marca: tekstylia, odzież i artykuły wyposażenia wnętrz, zabawki, materiały budowlane i sprzęt gospodarstwa domowego, a także komputery osobiste, tablety, czytniki elektroniczne i inne urządzenia do czytania w formacie elektronicznym, które nie są już sprzedawane lub nie nadaje się do marketingu z powodu niedoskonałości, przeróbek, uszkodzeń lub wad, które nie zmieniają ich przydatności do użytku lub z innych podobnych powodów.</p>
Francja	Organizacje charytatywne mające za cel publiczny („RUP”) i ogólny interes humanitarny, edukacyjny, społeczny lub charytatywny	<p>Organizacja charytatywna jest zobowiązana do wydania certyfikatu dawcy, który zawiera szczegóły dotyczące oddanego towaru, dawcy i celu charytatywnego.</p> <p>Na podstawie nowo opublikowanego dekretu organizacja charytatywna</p>	Szeroko zdefiniowany katalog produktów

⁶ Dekret opublikowany w Dzienniku Urzędowym można znaleźć pod [linkiem](#); zapisy art. 31 dotyczą zagadnień darowizny.

		może upoważnić stronę trzecią do wydania tego certyfikatu i można wydać zaświadczenie o kilku darowiznach w danym okresie nieprzekraczający jednego roku kalendarzowego	
Wielka Brytania	Organizacje charytatywne	Ograniczone do minimum	Szeroko zdefiniowany katalog produktów
Belgia	Organizacje charytatywne	Ograniczone do minimum	Szeroko zdefiniowany katalog produktów